

EVENIMENTE IMPORTANTE ALE ANULUI 1938, REFLECTATE ÎN REGISTRUL ISTORIC AL COMANDAMENTULUI MARINEI (REGALE)

dr. Silvia IONIȚĂ*

Într-un articol anterior, publicat în „Anuarul Muzeului Național al Marinei Române” 2021, am început prezentarea dosarului cu numărul 130, prezent în Fondul Comandamentului Marinei (Regale), Registrul Istoric, considerând conținutul acestuia de interes pentru specialiști și iubitori de istoria marinei române. După trecerea în revistă a conținutului acestui dosar, am reliefat informațiile din prima parte a dosarului, care cuprinde constituirea Fondului Național al Marinei, acesta fiind subiectul articolului menționat mai sus. În cadrul articolului prezent continuăm cu dezvoltarea informațiilor din dosar, aducând în discuție alte evenimente importante din anul 1938: *Manevrele regale din octombrie 1938, Solemnitatea inaugurării și renovării monitoarelor tip „Kogălniceanu”, Sfârșitul Manevrelor și Duoul Aviației și Marinei.*¹

Astfel, după ce este redată *Ordinea de bătaie la 1 octombrie 1938*, fiind prezentate pe rând Comandamentul Marinei Regale, Statul Major, Serviciile, *Maestrii Militari*, Funcționarii Civili, Comandamentul Litoralului Maritim, Comandamentul Forțelor Maritime, Comandamentul Școalelor Marinei, Comandamentul Diviziei de Dunăre și Arsenalul Marinei², se precizează că la data de 15 octombrie (1938) domnul amiral Bărbuneanu Petre, Comandantul Marinei Regale Române a plecat la Galați în vederea manevrelor. Acesta a inspectat unitățile de marină care în acel an au cooperat cu armata de uscat, dorind să constate personal toate dispozițiile date și măsurile luate în vederea acestor manevre, precum și întreținerea materialului participant „*pentru a trage maximum de învățăminte de pe urma manevrelor și a le valorifica apoi în cele mai bune condiții pentru pregătirea de luptă a unităților și echipajelor.*”³

În cursul zilei de 16 octombrie, comandanții celor două partide și comandamentele de mari unități în subordine au primit tema și s-au pus la curent cu situația generală și specială respectivă, întocmind lucrările pregătitoare pentru începerea operațiunilor. Trupele au terminat transporturile de concentrare și au efectuat recunoașterile necesare realizării

*Muzeograf – Muzeul Național al Marinei Române Constanța.

¹Arhivele Militare Naționale Române, Fond Comandamentul Marinei (Regale), Registrul Istoric, ff. 11 – 29.

²Ibidem, ff. 11 – 13.

³Ibidem, ff. 13 – 14.

dispozitivului inițial. „Astăzi, comandanții partidelor au luat cunoștință de misiunea încredințată fiecăruia și au dat ordinele de execuție Comandamentele în subordine au dat dispozițiile de detaliu ce le reveneau, iar trupele au terminat – până la ora 17 – intrarea în dispozitivul de bază, după care – trecându-se la starea de război – au început operațiile. – ”⁴

A doua zi, domnul general adj. Paul Teodorescu, Ministrul Aerului și al Marinei, va pleca la ora 8.00 la Galați cu avionul, în vederea manevrelor, trecând în inspecție unitățile de aviație și marină.

La data de 18 octombrie este consemnată sosirea M.S. Regelui la Galați, însoțit de Marele Voievod Mihai și de principele Friederich de Hohenzollern. Acesta pleacă împreună cu suita „spre direcțiunea manevrelor instalată la palatul școlii comerciale.”⁵ Tot în această zi sosesc cu un tren special, atașatii militari acreditați în România. Se precizează că în fiecare an unitățile de mare au făcut manevre combinate cu Divizia IX-a de-a lungul Mării Negre, executând diferite teme de atac și apărare, și s-au efectuat și manevre independente în largul mării. De asemenea, unitățile Diviziei de Dunăre împreună cu diviziile de uscat, au executat manevre combinate, în sectorul Dunării maritime. Marina regală a participat cu totalitatea forțelor sale de mare și de Dunăre la o manevră combinată cu armata de uscat într-un cadru mai mare și în condiții speciale care au permis să se pună în valoare armamentul nou și toate mijloacele sale moderne de apărare și atac.

Forțele navale vor acționa sub conducerea domnului contraamiral Roșca Eugen, având ca șef de Stat Major pe comandorul Petre Vasile.

Comandanții aleși pentru cele două partide care vor participa la *Manevrele Regale* au fost comandorul Georgescu Ion, la partidul albastru și comandorul Dumitrescu Gheorghe, la partidul roșu.⁶

Pentru a prezenta modul de desfășurare a *Manevrelor Regale*, vom reda integral textul care cuprinde etapele acestora:

„*Manevrele Regale*

Pentru întâia oară după războiul cel mare, Marina este chemată a lua parte la Manevrele Regale. Ocaziunea de participare a Marinei, atât cu forțele de mare cât și cu cele de fluviu este foarte rară, din cauza varietății problemelor ce fac obiectul manevrelor regale.

Din această cauză Marina Regală trebuia să participe cu orice preț și cu cât mai multe comandamente, unități și formațiuni de serviciu, pentru

⁴*Ibidem*, f. 14.

⁵*Ibidem*.

⁶*Ibidem*.

a verifica, în ansamblul și ritmul operațiunilor generale, pregătirea ei de războiu.

Prin sprijinul Ministerului Aerului și Marinei, prin eforturile Comandamentului Marinei Regale, prin activitatea comandamentelor și unităților și prin sânguința tuturor celor chemați să pregătească sau să participe, Marina s'a prezentat la Manevrele Regale cu toate unitățile armate de mare și de Dunăre, și cu toate formațiunile auxiliare și de servicii.

Tema manevrelor în linii generale a fost: Partidul roșu constituit dintr'un grup de forțe concentrate în sudul Basarabiei și având primul eșalon în contact cu forțele adverse pe Prut, are misiunea să pătrundă cât mai repede în sudul Moldovei pentru a împiedica concentrarea forțelor inamice semnalate în acea regiune.

Partidul albastru, în curs de concentrare ocupă cu primele unități disponibile o poziție defensivă pe Prut, în scopul de a opri o înaintare a inamicului spre vest și a asigura astfel flancul și spatele unui grup principal de forțe, care se adună în Moldova.

Problema pusă Marinei Regale a fost:

Cu toate navele armateale Diviziei de Dunăre completate cu formațiunile corespunzătoare de arme sub apă și servicii, să se constituie o forță navală fluvială. Se presupunea prin temă că aceeași forță fluvială a luptat în retragere de-a lungul Dunării sprijinind flancul trupelor ce apăreau la Nord de fluviu, ajungând la ora 17 în regiunea Galați.

Cu toate navele armate ale Forțelor Maritime, completate cu formațiuni de arme sub apă și servicii fluviale, să se constituie o forță navală. Se presupunea prin temă că această forță navală a pătruns în Dunăre, venind de la Odessa și că a înaintat până în regiunea Reni, după ce curățise Dunărea de baraje de mine și sprijinise trecerea trupelor roșii în Dobrogea, pe la Isaccea și Tulcea.

Deși problema pusă Marinei Regale, prin însăși natura teatrului de operațiuni, nu era în centrul de gravitate al operațiunilor ea a permis totuși să creeze situațiuni în care forțele navale de mare și de Dunăre să acționeze în condițiuni de război.

S'au creat astfel două forțe navale, compuse din unități cu caracteristici omogene, având misiuni compatibile cu materialul cu care erau utilizate și puse în situațiuni care se pot prezenta în război. —

Prin aceasta s'a dat ocaziuni și posibilități de conducere la două comandamente și se pot astăzi trage concluziuni atât asupra pregătirii acestor comandamente cât și a unităților. —

Astfel s'a evidențiat nevoia (ilizibil) comandanților în luarea hotărârilor (ilizibil...) judecată, ca și metode de lucru. Aceste criterii și metode nu pot fi definite decât de regulamente tactice.

S'a dat apoi ocazia de a conduce și urmări execuția la două state majore care au secundat pe acești comandanți. Rezultatele obținute au dovedit o serioasă pregătire și un deosebit spirit de conștiinciozitate în lucrări. Dar și aici s'a evidențiat nevoia antrenamentului în lucru de echipă și a realizării în teren a ordinelor date.

Unitățile au dovedit o serioasă pregătire tehnică și un deosebit antrenament marinăresc. Virtuozitatea cu care comandanții de nave au manevrat vasele în toate situațiunile este de relevat. Se remarcă că pregătirea tehnică a comandanților și unităților pentru operațiunile de fluviu trebuie urmărită cu asiduitate în campaniile viitoare și va trebui să figureze și în programele de instrucție ale forțelor de mare.

La baza tuturor eforturilor s'a relevat spiritul de sacrificiu și rezistența soldatului la a cărui pregătire și pentru a cărui disciplinare trebuie să se dea cea mai mare atențiune.

Conlucrarea cu hidroaviația s'a dovedit un element fundamental, tot atât de important în operațiunile pe Dunăre cât și în cele maritime. —

21 OCTOMBRIE

În această zi forțele de mare se găsesc în regiunea Reni și forțele de Dunăre în regiunea Galați-Brăila.

M.S.Regele având reședința pe Yachtul regal „Luceafărul” venind să inspecteze navele pe poziție, se ambarcă pe șalupa yachtului regal în care mai iau loc D-l Ministru al Aerului și Marinei, D-l Comandant al Marinei și Adj. Regal Lt. Colonel Filitti.

Șalupa pleacă la ora 9 dela yachtul regal, acostat la pontonul N.F.R. condusă de M.S. Regele; merge direct la Reni unde acostează la N.M.S. Constanța; acolo se expune situația de luptă a navelor partidului roșu, având comandant pe D-l Comandor Dumitrescu Gh. —

După aceea M.S. Regele vizitează orașul Reni cu un automobil.

M.S. Regele se reîmbarcă pe șalupă cu persoanele cu cari a venit și pornește la Galați la Cotul Pisicii, șalupa are o pană la motor. Șalupa derivând de curent se apropie de mal unde cu ajutorul unor pescari, se iau măsuri de a fi luată la remorcă de o barcă a distrugătoarelor chemată în grabă.

În același timp se cheamă un remorcher dela N.F.R. care făcea aprovizionarea navelor și M.S. Regele cu persoanele din șalupă se ambarcă pe remorcher, la care se ridică stindardul regal. În urmă șalupa fiind reparată, M.S. Regele și suita se reîmbarcă în șalupă și se continuă drumul

spre Galați.—Lângă bazinul docurilor găsimu-se pe poziția N.M.S. „Lahovari”; M.S. Regele acostează șalupa unde debarcă și inspectează Monitorul. După această inspecție M.S. Regele se înapoiază la yachtul regal.

În după amiaza acestei zile toate navele sunt reunite în linie de șir în fața portului Galați și fac salutul reglementar pentru M.S. Regele, pregătindu-se pentru revista de a doua zi.

La orele 21 are loc, critica manevrelor în prezența M.S. Regelui. Au fost de față: Inspectorii Generali și Comandanții de Corp de Armată, Directorul Manevrelor, Șeful Marelui Stat Major, Comandantul Marinei Regale, Comandantul Forțelor Aeriene, Generalii Comandanți ai partidelor Roșu și Albastru și Comandanții forțelor navale de Dunăre și de Mare.⁷ –

În ce privește solemnitatea inaugurării monitoarelor, documentul la care facem referire păstrează următoarele informații:

„22 OCTOMBRIE

Solemnitatea inaugurării și renovării monitoarelor tip „Kogălniceanu”.

Solemnitatea s’a desfășurat sub înalta prezență a M.S. Regelui, a Marelui Voievod Mihai și a Guvernului la bordul monitorului „Kogălniceanu”. –

Monitoarele „Kogălniceanu”, „Brătianu”, „Catargiu” și „Lahovary” împreună cu cele 8 vedete au constituit în timpul războiului de întregire a neamului, glorioasa escadră de Dunăre.

Anul acesta s’a împlinit 50 de ani, decând aceste unități navale se găsesc în serviciul Marinei Regale, Majestatea Sa a binevoit cu această ocazie, să acorde celor patru monitoare renovate și celor trei vedete ce se mai găsesc în bună stare, „Semnul Onorific de XXV ani în serviciu”.⁸ –

Solemnitatea a decurs astfel:

Trei din cele patru monitoare renovate și anume: Monitoarele „Brătianu”, „Catargiu” și „Lahovary” au fost ancorate în linie de șir în mijlocul Dunării, în dreptul Comandamentului Diviziei de Dunăre.

În pupa lor au fost ancorate: Monitorul „Bucovina” și navele din forța Navală Maritimă care au luat parte împreună cu navele Diviziei de Dunăre – la Manevrelor Regale din 1938.

Al patrulea monitor renovat „Mihail Kogălniceanu” a fost acostat la pontonul palatului N.F.R., pentru a primi la bord pe M.S. Regele.

La ora 14,30 la bordul acestui monitor se găseau:

-Dl. General Adj. Paul Teodorescu, Ministrul Aerului și Marinei.

⁷Ibidem, ff. 14 – 16.

⁸Ibidem, ff. 16 – 17.

- Dl. General de Divizie Ciupercă, Ministrul Apărării Naționale.
- Dl. General de Divizie Iacobiți, Ministerul Înzestrării Armatei.
- Dl. Rezident Regal Victor Cădere.
- Dl. General Comandant al Garnizoanei Galați.
- Autoritățile civile - dl. Prefect, - dl. Primar.
- Dl. Ministru de Finanțe, Mircea Carciov.
- Dl. Ministru al Economiei Naționale M. Constantinescu.
- Dl. Ministru al Comunicațiilor și Lucrărilor Publice, Ghelmegeanu.
- Dl. General de Corp de Armată, Motaș Insp. G-ral de Armată.
- Dl. General de Corp de Armată, Florescu Gr. Inspector G-ral de Armată.
- Dl. General de Divizie, (ilizibil), G-ral de Armată.
- Dl. General Comandant al Forțelor Aeriene, Stoicescu Ioan.
- Dl. General de Divizie, Ionescu și Șeful Marelui Stat Major.
- Dl. C-Amiral Bărbuneanu Petre, Comandantul Marinei Regale.
- Dl. C-Amiral Roșca Eugen, Comandant al Diviziei de Dunăre.
- Dl. C-Amiral Gheorghiu Al., Secretar General al M.A.M.
- Dl. C-Amiral Schmidt V., Comandant al Forțelor Maritime
- Dl. C-Amiral Koslinski Gh. Comandantul Diviziei de Dunăre
- La urcare pe bordul monitorului M.S. Regele a fost întâmpinat de:
- Dl. Ministru al Aerului și Marinei;
- Dl. Comandant al Marinei Regale;
- Dl. Comandant al Diviziei de Dunăre;
- Dl. Comandant al Escadrilei de Monitoare;
- Comandantul Monitorul „Kogălniceanu”;
- După aceasta a urmat:
- Raportul Comandantului Marinei Regale;
- Citirea Înaltelor Decrete pentru decorarea cu „Semnul Onorific de XXV ani de serviciu”;
- Coborârea pavilionului la navele ce urmează a fi decorate;
- M.S. Regele decorează pavilionul Monitorului „Kogălniceanu”;
- Comandanții celorlalte nave atașează decorațiile la pavilion;
- Ridicarea pavilionului la toate navele decorate cu gornist siflee și lovitură de tun;
- Vizitarea navei de către M.S. Regele urmat de Dl. Ministru al Aerului și Marinei, Dl. Comandant al Marinei Regale și Dl. Comandant al Diviziei de Dunăre;
- Citirea de către Dl. Ministru al Aerului și Marinei al actului comemorativ;

-Semnarea actelor.⁹

După semnarea actelor Dl. Amiral Bărbuneanu, Comandantul Marinei Regale, a rostit următoarea cuvântare:

„Majestate,

Anul acesta se'implinesc 80 de ani de când Monitoarele „Kogălniceanu”, „Lahovary” „Brătianu”, și „Catargiu” au intrat prima oară în escadra constituită sub comanda Comandantului Eustațiu Sebastian.

Este întâia dată, în anul 1908, când România se afirmă pe Dunăre cu o forță fluvială importantă, impunând respectarea drepturilor ei și de suveranitate pe aceasta mare apă navigabilă, care în toate timpurile a atras privirile popoarelor îndepărtate și învecinate și a dat naștere la războaie crâncene, înscriind pe răbojul omenirii amintiri mărețe sau timpuri de groază.

Răsfoind filele istoricului flotei fluviale, găsim că între 1881 și 1888 a fost o perioadă de construcție, organizare și pregătire a Marinei, în care timpul total (ilizibil) Statului în rezolvarea chestiunii Dunării, relativ la navigația și poliția fluviului atât de mult dezbătută în congresele ce au urmat războiului din 1877 – 1878. – În această perioadă flota fluvială a fost înzestrată cu mai multe șalupe și canoniere de poliție s'au construit cazărmile și portul de la Țiglina, Arsenalul flotei, s'a întemeiat Școala de Marină, iar pentru mare s'a construit un crucișetor, trei torpiloare, Bricul „Mircea” și o canonieră. –

De la 1888 – 1906 se produce o stagnare în perioada constructivă a Marinei. –

Evenimentele din 1900 cu încordarea relațiilor dintre România și Bulgaria și acelea din 1905 cu apariția Chiurasatului răsvrătit „Potemkin” în fața Constanței, au arătat cât de slabă este țara apărată la granițele fluviale și maritime cu navele sale învechite și necorespunzătoare timpurilor. Aceste evenimente au produs o îngrijorare și câțiva ofițeri de marină se străduiesc să convingă guvernul despre nevoile urgente de apărare pe apă. După cum la anul 1882 frământata chestiune a Dunării a condus guvernul de atunci să doteze Marina cu unitățile de poliție amintite, tot astfel în anul 1906, sub presiunea evenimentelor, guvernul prevede în buget suma de 12.000.000 cu care s'au construit aceste patru monitoare de câte 700 tone deplasament în șantierele „Stabilimento Technico Triestino” și montate în Arsenalul Marinei din Galați precum și a opt vedete a câte 50 tone în șantierul „Themes Iron Works” din Anglia și aduse la Galați cu mijloace proprii peste canalul Mânecii, pe Rin și Dunăre. –

⁹Ibidem, ff. 17 – 18.

Lansarea monitoarelor și botezul lor se face cu mare solemnitate la 10 septembrie 1907 în prezența Regelui Carol I și a membrilor familiei regale, participând și Majestatea Voastră ca Prinț Regal. –

În anul 1908, această escadră de Dunăre, întreprinde prima ei călătorie de instrucție până la T. Severin, vizitează porturile Dunării, unde este primită peste tot cu un entuziasm mișcător. –

În campania din 1913 monitoarele asigură navigația pe Dunăre și a trecerii trupelor în Bulgaria concurând la instalarea podurilor peste Dunăre. În războiul nostru de întregire, forța fluvială cu toate armele sale de apărare sub apă a dat un sprijin valoros țării, menținând Dunărea în stăpânire și susținând cu tărie flancul armatei din Dobrogea, în retragerea sa de la Turtucaia, Silistra, Rasova, Hârșova, Ghecet, scufundă materialul plutitor rămas în porturile părăsite spre a nu cădea în mâinile inamicului; salvează în retragere tot materialul plutitor al statului și particular cu încărcământul lor, din Dunărea de jos, în Deltă pe brațul Chilia, din care s'a aprovizionat armata din Moldova, protejează acest material prin menținere în stăpânirea Deltei Dunării; desăvârșește izgonirea flotelor bolșevice din Deltă, apără Galații de invazia distrugătoare a trupelor bolșevice fugite de pe frontul Siretului și reocupă în a doua campanie a războiului porturile Dunărene. –

După război flota de Dunăre se întărește cu încă trei monitoare: „Bucovina”, „Basarabia” și „Ardeal”... (ilizibil)

La 27 Mai 1931 Monitoarele „Kogălniceanu” și „Brătianu” și vedeta „Nicolee Ioan” sunt decorate la Cerna-Vodă cu mare solemnitate de Majestatea Voastră cu ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de virtute militară pentru bravura de care au dat dovadă ofițerii și trupa în războiul 1916 – 1918. –

După 28 de ani de serviciu activ și după trecerea unui război glorios, capacitatea de luptă a monitoarelor tip „Kogălniceanu” scăzuse foarte mult, ele nu mai puteau rezista unei campanii cu fundurile lor foarte slăbite, căldările fără rezistență și tunurile uzate. –

Pentru a le repune în stare combativă era nevoie de un efort financiar care se produce în anul 1933 prin acordarea unui credit de 10.000.000 lei și apoi prin repartizarea la Marină a creditelor de înzestrare din fondul apărării naționale. – Din aceste fonduri se schimbă complect fundurile și se repară mașinile în Arsenalul Marinei Regale și în șantierul P.C.A. din T-Severin. Căldările acestor patru monitoare cu tot complexul și transformarea lor în ardere cu păcură, au fost construite din nou și montate la bord în cele mai bune condițiuni de atelierele metalurgice ale societății Concordia din Ploiești, iar artileria grea a fost înlocuită prin tunuri de

același calibru de 120 mm însă cu bătae mărită până la 20 km. în loc de 12 km. cât avea cele vechi.

Acest material de artilerie a fost construit de uzinele Skoda din Pilsen și a fost montat de Arsenalul Marinei Regale, iar muniția respectivă a fost confecționată de uzinele Reșița.

Pentru apărarea anti-aeriană, Monitoarele au fost înzestrate cu câte un tun anti-aerian de 37 mm din cele mai moderne construite de uzinele Rheinmettal din Germania și cu câte o mitralieră de 13,2 mm Hotkiss din Franța. –

Modernizarea completă a acestor monitoare s'a făcut numai cu concursul industriei și cu mâna de lucru românească, afară de artileria lor și costul total se ridică la sumă de 153.000.000 lei din care 110.000.000 lei revine artileriei și munițiilor. În felul acesta viața navelor s'a prelungit cu cel puțin 25 ani și hotarele de Sud ale Țării vor putea fi sprijinite cu toată tăria în viitor. –

Efortul realizat de industria românească constituie un credit pentru Marina Regală, că ea poate conta pe sprijinul interior în timpuri critice.

Totuși vom ține seamă că pe Dunărea de Sus se afirmă o voință de a domina acea parte a mult răscoliturii fluviu și că nimeni nu știe unde se va produce lovitură antagonismului forțelor de dominațiune pe această cale navigabilă care va lega în viitor Marea Nordului cu Marea Neagră și atunci poate va fi nevoie de un efort pentru ca să menținem neatins tridentul lui Neptun în această parte a Dunării.¹⁰ –

Majestate,

Toate aceste realizări în Marină s'au făcut întotdeauna cu sprijinul și supravegherea regală(ilizibil...) Marinei se instituie ca o forță de apărare a Țării... (ilizibil) Dragostea pe care Majestatea Voastră a arătat-o acestei armate de apă încă din frageda adolescență, când în călătoriile Familiei Regale pe Dunăre, tânărul prinț se îndeletnicea cu cunoașterea în detaliu a navelor, semnalelor, manevrelor și apretins chiar să facă prima eșire în mare cu o vedetă în mare în anul 1908. –

Era prima afirmare a Majestății Voastre a împingerii puterii de Dunăre la Mare, pentru că litoralul nostru era neapărat. –

Solemnitatea de astăzi este una din numeroasele acte mărețe pe care le înfăptuiește Majestatea Voastră și ea va rămâne nepieritoare în istoria regenerării și dezvoltării Marinei Regale. –

Astăzi le este dat marinarilor fericitul prilej de a putea exprima Majestății Voastre toată gratitudinea lor și adâncul lor devotament pentru neîncetata grijă ce acordați Marinei Regale și în semn de adâncă

¹⁰Ibidem, ff. 18 – 20.

recunoștință și neuitată amintire a zilei când ați inaugurat aceste unități de luptă reconstituite și le-ați dat o viață nouă, cu profund respect rog pe Majestatea Voastră să primească din partea Marinei Regale acest simbol executat în Arsenalul Marinei Regale, care este o copie fidelă la scara 1/50 a celor 4 monitoare astăzi „Kogălniceanu”, „Brătianu”, „Catargiu” și „Lahovary” și oricând el să încredințeze pe Majestatea Voastră că reprezentantele acestei miniaturi aici pe Dunăre afirmă voința Suveranului de a învinge dacă liniștea va fi tulburată. –

(Se desvelește miniatura așezată într-o splendidă vitrină de cristal și totul susținut de o masă de nuc, lucrată artistic.)

Și în aceste clipe mărețe, toți marinarii, Maiestate, într-un elan de nețărmurită dragoste pentru suveranul lor strigă din adâncul sufletului

Să trăiască M.S. Regel Carol II

Să trăiască M.S. Marele Voevod Mihai

După cuvântarea D-lui Amiral Bărbuneanu, Majestatea Sa Regele a binevoit să semneze registrele istorice ale Monitoarelor.

După săvârșirea acestei solemnități M.S. Regele a primit tot la bordul monitorului „Kogălniceanu” defilarea tuturor navelor de război ce au participat la manevrele Regale. –

În acest scop monitorul „Kogălniceanu” virează ancora și se urcă la deal, ancorând în dreptul palatului N.F.R. Toate celelalte nave își virează și ele ancorele, pregătindu-se pentru defilare.

Comanda parăzii a avut-o D-l C'Amiral Roșca Eugeniu, Comandantul Diviziei de Dunăre, ce și-a ridicat pavilionul la bordul lui N.M.S. „Brătianu”. –

După acest monitor au defilat în ordine, următoarele nave ale Diviziei de Dunăre:

Monitorul „Lahovary” – „Catargiu” – „Bucovina” și vedetele No. 7 și No. 8.

Navele de mare, ce au reprezentat la manevre forțele roșii au defilat în ordinea următoare:

(ilizibil...) Nava bază Constanța având la bord pe D-l C'Amiral Schmidt V. Comandantul Forțelor Maritime; Distrugătorul „Ferdinand” – distrugătorul „Mărășești” și canonierele: „Ghiclescu” – „Dumitrescu” și „Stihi”.

Cu tot timpul defavorabil, cu ploae și vânt puternic defilarea a fost reușită și afară de faptul că a lăsat o frumoasă impresie, ea a prilejuit echipajelor Marinei Regale să dovedească că sunt vrednici de atențiunea și încrederea ce Țara și Majestatea Sa le-o acordă, -

După defilare monitorul „Kogălniceanu”, având la bord pe M.S. Regele a acostat la șantierul naval dela Galați unde s’a săvârșit solemnitatea baterii de către M.S. Regele a primelor nituri la cele trei nave ale Marinei Regale, aflate în construcție la acest șantier: două submarine și o navă port-mine. –

La această solemnitate P.S. Episcopul Cosma al Dunării de jos și P.S. Episcopul Partenie Ciopran al Armatei, înconjurați de un sobor de preoți, au oficiat un serviciu divin și au luat parte în afară de persoanele ce au asistat la solemnitatea dela monitorul „Kogălniceanu” întregul personal de conducere al șantierului.¹¹

SFÂRSITUL MANEVRILOR

La data de 23 octombrie M.S. Regele a amintit că, „trebuie să fie principala noastră preocupare în împrejurările grele prin care trece Europa, în legătură directă cu organizarea apărării noastre naționale”.¹² –

În cuvântarea pronunțată, la Galați, în prezența căpeteniilor armatei, M.S. Regele a declarat: „În fiecare oștire este un moment de criză. Poate că noi suntem în acest moment. Și de aceea toți uniți suflă în jurul șefului suprem al oștirii trebuie să ne dăm mâna ca să trecem acest moment cu bărbăție și încredere”.¹³ –

„Experiența războiului a demonstrat cât de necesară este pregătirea din timp de pace a tuturor resurselor națiunii în vederea sporirii forțelor armate, - pregătire ce se face pe baza unui plan de înzestrare bine studiat de organele tehnice militare, care să corespundă tuturor cerințelor războiului modern și intereselor superioare ale apărării naționale. A trebuit și noi, față de pregătirile celorlalte state, care au luat în ultimii ani caracterul unei curse de înarmări masive să procedăm la progresiva înzestrare a armatei noastre, ținând seama de situația în care ne găsim și de cea internațională. Ultimele evenimente au dovedit însă necesitatea imperioasă a executării planului de înzestrare a armatei, într’un ritm mai rapid.”

În acest sens trebuie să fie interpretate cuvintele M.S. Regelui, pronunțate la Galați prin care s’a accentuat îndeplinirea acestei opere mari patriotice, într-un ritm mai accentuat și cu o coordonare mai perfectă, prin unirea desăvârșită a tuturor. Numai printr’o încordare a energiilor constructive, printr-o unire suflăască și prin sacrificiile ce nu le-a refuzat niciodată țara pentru proprie sa apărare și siguranță vom putea trece

¹¹*Ibidem*, ff. 20 – 22.

¹²*Ibidem*, f. 22.

¹³*Ibidem*.

această criză, pregătindu-ne materialicește și sufletește, pentru orice împrejurări ne vor rezerva vremurile de mâine. Ministrul Apărării Naționale D-l General Ciupercă, a atras atenția, tot cu prilejul sfârșitului manevrelor, că înrejurările grele prin care (ilizibil)trece astăzi întreaga omenire justifică preocuparea cu totul deosebită a M.S. Regelui pentru desăvârșirea operei înzestrării armatei, când în jurul frontierelor noastre, se aude încă zăngănit de arme.” –

Să fim oricând gata, este o lozincă ce trebuie să fie tradusă în fapt.¹⁴

DUOUL AVIAȚIEI ȘI MARINEI

La manevrele de toamnă, atât la începutul lor(18 Oct.) cât și la sfârșitul lor (22-23 Oct), Hidroaviația noastră înregistrează 3 dureroase accidente: primul, fiind insuficient de explicat din punct de vedere tehnic, găsindu-și moartea Cpt. av. Brutus Derlosea; al doilea accident la 22 Oct., pe lacul Razlem, care întrece prin peripețiile lui dramatice, tot cece imaginația omenească ar putea creia. Amerizarea a fost normală, însă furtuna groasnică, înghețul și valurile neobișnuite de mari pe acest lac, face ca hidroavionul să nu reziste furiei valurilor, scufundându-se. –

Cum s’au petrecut întocmai lucrurile, nu se va ști niciodată! Ne putem închipui însă clipele groaznice prin care au trecut camarazii noștri: Lt. av. Vișan pilot prim, Lt. de marină Niculescu Petre observator, Lt. Isvorscki Șt. pilot secund și un soldat, a căror leșuri au fost găsite după trei zile la malul lacului; al treilea accident în noaptea de 22 – 23 Oct., la bord însuși Comandantul, Comandor Const. Negru, distins sburător și marinar, pilot secund adjutantul Halaliuc, observator Căpitanul de marină Zapolscki Bușilă, excelent camarad și soldatul mecanic Pricop.

Hidroavionul amerizează direct, dar oglinda apei, în beznă, este înșelătoare. Lovește în plin cu coca și se dă imediat afund. Adjutantul Halaliuc și soldatul Pricop ajung cu greu la mal, înghețați și istoviți, Halaliuc își dă sufletul în drum spre spital.

Aviația și Marina au fost sub povara unei grozave dureri fiindcă a pierdut în câteva zile, 10 din cei mai buni zburători deci lipsită de 10 energii viguroase, cari își plimbau mândri aripile lor pe deasupra mării și apelor noastre dragi.”¹⁵

Alte evenimente petrecute în 1938 sunt relatate în continuare în Registrul Istoric al Comandamentului Marinei (Regale), în perioada 28 octombrie – 30 decembrie:

¹⁴Ibidem, p. 23.

¹⁵Ibidem.

„28 OCTOMBRIE

Înapoierea yachtului „Dris” din călătoria pe Mediterană făcută în 78 zile. –

Echipajul format din proprietarii yachtului: Cpt. Drimba Gh și Lt. Isbășescu I. având la bord și pe Lt. Turcanu.

Domnul Ministru al Aerului și Marinei apreciind dârzenia cu care acești ofițeri de marină s’au străduit pentru construirea yachtului și pentru realizarea în admirabile condițiuni a călătoriei efectuate, a ținut să-i felicite personal. –

29 OCTOMBRIE

În această zi M.S. Regele sosește cu trenul Regal în port unde este întâmpinat de Domnul Ministru al Aerului și Marinei venit în Constanța încă din seara zilei precedente. –

Se ambarcă la bordul distrugătorului „Regina Maria” cu care urmează să plece la Balcic.

Este adusă la bord în același timp din vagonul regal, urna în care se află inima fostei Regine Maria, pentru ca după dorința ei să fie îngropată în capela Stella -Marisdela palatul din Balcic. –

Împreună cu M.S. Regele au mai coborât din vagoane și s’au imbarcat la bordul N.M.S. „Regina Maria”. Marele Voievod de Alba-Iulia, fostul Principe Nicolae și A.S. Prințul de Hohenzollern. –

Urna a fost purtată de Domnul Comandor Zlatian Paul împreună cu Domnul Comandor Constantinescu M. și Cpt. Cdor Vlădescu. –

Dela Balcic, după ceremonia înmormântării, Înălții oaspeți au plecat spre București, navele înapoindu-se la Constanța. –

10 NOIEMBRIE

Domnul C’Amiral Bărbuneanu Petre, Comandantul Marinei Regale, este înaintat la gradul de Vice Amiral. –

Prin această meritată avansare se asigură continuitate în conducerea Marinei Regale, dându-se în primul rând putința realizării desăvârșite a programului naval.

Dăm mai jos una din numeroasele felicitări primite de Domnul Amiral Comandant. –

Domnule Vice Amiral,

„Vă rugăm să primiți, din partea întregului comitet al Ligii Navale Române, cele mai călduroase felicitări, pentru meritata Dvs. avansare, la cel mai înalt grad al ierarhiei militre, urându-vă să realizați împlinirea

programului naval, pentru „menținerea neatinsă a tridentului lui Neptun” pe Dunăre și Marea noastră.”

Vice Președintele L.N.R.

Amiral I. Coandă

Secretar G-ral LN.R.

Cdor A. Negulescu

La care Domnul Amiral a dat următorul răspuns:

„Vă mulțumesc cu deosebită afecțiune D-voastră și membrilor din Comitet pentru atențiune și vă asigur că voi veghea ca tridentul lui Neptun să fie neatins pe Dunăre și mare.

18 NOIEMBRIE

Vine în Constanța Comandantul – din Marina Britanică – Clanchy, atașat naval al Angliei pentru România, Rusia și Bulgaria – Însoțit de Comandor Al Constantinescu și Lt. Cdor Mișu Petrovici vizitează lucrările de la Tașaul.

În această zi Domnul Vice Amiral Bărbuneanu Petre trece în inspecție Școalele de Specialități iar în Port inspectează detașamentul de marinari care valua parte la Ankara cu delegația română la funerariile lui Kemal Atatürk fostul Președinte al Republicii Turcești. –

În seara zilei sosește în garnizoana Domnului General Adj. Paul Teodorescu – Ministrul Aerului și Marinei – care urmează să plece la Ankara cu delegația română la Funerariile lui Kemal Atatürk. –

Către ora 24 delegațiile părăsesc Constanța pe bordul Motonavei Transilvania – escortat de N.M.S. „Regina Maria” la bordul căruia s’a ambarcat Domnul Ministru al Aerului și Marinei.

21 NOIEMBRIE

Navele, Comandamentele, instituțiile publice arborează în bernă pavilionul național în semn de doliu, în ziua înmormântării lui Atatürk. –

28 NOIEMBRIE

Domnul General Adj. Paul Teodorescu, Ministrul Aerului și Marinei se înapoiază de la Istanbul la Constanța cu Motonava Transilvania. –

14 DECEMBRIE

Plecarea în străinătate a Domnului Vice Amiral Bărbuneanu, Comandantul Marinei Regale.

D-sa a plecat în misiune oficială în Italia și Germania în vederea realizării unei părți din programul naval, fiind însoțit de Domnul Comandor Gr. Dumitrescu, atașat naval la Londra.

Voiajul a durat 36 zile vizitându-se:

Italia

Triest-Montfalcone: Contact cu șantierele din aceste părți.

Florența: Vizitarea instalațiilor Pignone pentru comanda de bombe antisubmarine. –

Roma: Prezentarea la Ministerul Marinei pentru expunerea și tratarea chestiunii cu care este însărcinată comisiunea.

Genova: Contact și vizitarea șantiierelor Ansaldo, cantierii navali reuniți bel Tirrene, Baglieto, șantierele de vedete rapide, Del Amo di Pisa și vizitarea navelor indicate de Ministerul Marinei, care ar urma să fie după dorința noastră un contratorpilor de cca. 1400 tone, un submarin minier și un torpilor, de cca. 600 tone, un dragor de mine de cca 400 tone și diferite tipuri de vedete rapide. –

Germania

Berlin: Prezentarea la Ministerul Marinei pentru expunerea scopului vizitei cu care este însărcinată comisiunea;

Düsseldorf: Vizitarea fabricii de tunuri și eventual a unei baterii grele de pe front în vederea (ilizibil) bateriei grele de coastă pentru marină.

Kiel: Vizitarea șantierului Germania Werft a construcției motoarelor submarinelor noastre și a navelor indicate de Comandamentul Marina Germană și care ar urma să fie după dorința noastră de aceleași tipuri cu cele arătate la punctul I;

Hamburg: Vizitarea navei școală „Mircea” și a șantierului Blohm și Voss;

Lübeck: Vizitarea șantierului și a lucrărilor ce se fac pentru nave aruncătoare de mine;

Bremen: Vizitarea construcțiilor pentru submarinele noastre (Wesserwerft) a șantierului de vedete torpiloare Lursen, a șantierului de șalupe și Jacuri Abecking și Rasamussen și industria de hidrofoare Attaswerkw. –

30 DECEMBRIE

În sala de mese a D.M.E.M. are loc solemnitatea distribuirii ajutoarelor (în valoare totală de 70.000 lei) acordate de M.A.M. copiilor maștrilor și subofițerilor de Marină din Garnizoana Constanța. Solemnitatea a durat 2,30 ore (16 – 18.30) în cadrul unei mici serbări cu „Pomul de Crăciun”. –

Din dările de seamă trimise de Comandamentul Litoralului Maritim și Comandamentul Diviziei de Dunăre, se deduce că, instrucția echipajelor precum și antrenamentul nautic și militar, s'a continuat conform programelor analitice, intensificându-se la maximum în lunile Septembrie și Octombrie, când echipajele navelor au fost complete și cu instrucția terminată.

Prin eșirile numeroase și de lungă durată, echipajele și-au completat instrucția prin trageri reduse, lansări exerciții de semnalizare, rame etc.

Tragerile de calibru la nave, s'au făcut cu: Distrugătoare tip „R”, Distrugătorul „Mărăști” și Submarinul „Delfinul”.

Distrugătoarele au executat tragerile de calibru în condițiunile fixate de o comisiune de concurs instituită în acest scop.

Ținta a fost extorpilelor „Vârtejul”.

În ceea ce privește submarinul, scopul tragerii de calibru a fost verificarea funcționării materialului și antrenarea echipajului pentru tragerile de calibru.

Condițiile generate de execuție au fost:

-Submarinul în imersiune de atac;

-Ținta remorcată cu viteză redusă;

-Deschiderea focului prin surprindere executând manevra de rapidă eșire la suprafață.

S'au realizat următoarele cifre:

5m.30s dela comanda „armați”(nava fiind încă în imersiune) și până la plecarea primei lovituri.

9m.30s a fost durata de tragere în care s'au tras 9 lovituri. –

Având în vedere că este prima tragere executată în acest gen, s'au apreciat ca satisfăcătoare rezultatele.

Atât materialul de artilerie cât și muniția s'au comportat în perfecte condițiuni.

Submarinul nu a avut nimic de suferit în urma acestei trageri.

În general la toate aceste trageri de calibru, materialul de artilerie ca și munițiile, s'au comportat în perfecte condițiuni.

La Dunăre s'au făcut trageri de calibru lei 27 Octombrie lunând parte:

N.M.S. „Kogălniceanu”, N.M.S. „Lahovary”, N.M.S. „Brătianu” și N.M.S. „Catargiu”.

În general, rezultatele tragerilor au fost bune.

La finele campaniei s'a reușit a se obține următoarele performanțe:

-o tragere de regulare, un transport și un control de tragere s'a executat în minimum 35 minute. –

-o schimbare de poziție cu monitorul între 2 puncte situate la cca 6 km urmată de deschiderea focului s'a executat în 46 minute(țintă și observatori ridicați, transmisiunile existente). –

Materialul s'a comportat bine. –

Maeștrii și submaeștrii au fost întrebuințați ca instructori de specialitate; instrucția lor personală s'a desăvârșit prin eșirile la mare și exercițiile executate, lor revenindu-le misiunea de a supraveghea și iniția echipajele. –

Ofițerii au condus și supravegheat executarea instrucției, și-au menținut antrenamentul prin dese eșiri în mare executând calcule nautice. –

Submarinul execută o crucieră în Marea Neagră, cu scopul de a recunoaște coasta Mării Negre. –

Prima crucieră se face în zilele de 8 – 12 august, cu diferite recunoașteri ale coastei din regiunea de S.W. a Mării Negre, executându-se în 4 zile și 8 ore un total de 690Mm. –

Se aduc importante informațiuni ca rezultat al recunoașterilor în ceea ce privește porturile:

Varna, Golful Burgas, (ilizibil), Intrarea Bosforului (ilizibil).

A doua crucieră se face în zilele de 11 – 15 Septembrie 1938, având de scop recunoașterea îndepărtată a bazinului de N.W. al Mării Negre între Constanța și capul Sarich și recunoașterea apropiată a următoarelor zone: coasta Crimeei, capul Tartan și baia Kavadeha, baia Odessa, Bugaz, insula Șerpilor, Sf. Gheorghe, Gura Portiței. – Se aduc importante informațiuni asupra circulației vapoarelor pe comunicația Odessa – Sevastopol. –

Durata crucierei a fost de 3 zile 22 ore parcurgându-se un total de 654 Mm.

A treia crucieră executată de submarine pe coastele de S.W. ale Crimeei între 3 – 8 octombrie – cu scopul recunoașterii apropiate a următoarelor zone:

-Cap Sarich – Cap Chersones

-Cap Chersones – Sevastopol

-Sevastopol - cap (ilizibil)

S'a ținut în observare timp de câteva zile portul Sevastopol.

Durata crucierei a fost de 5 zile și 10 ore parcurgându-se 564 Mm.

(Ilizibil) S'au adus informațiuni din cele mai importante, dovedind zelul și destoinicia comandantului Lungu Corneliu și a întregului echipaj, Domnul Ministru al Aerului și Marinei în urma referatului Domnului Comandant al Marinei Regale, a citat prin ordin de zi, comandantul și personalul submarinului „Delfinul”. –

În concluzie, în cursul ultimelor luni s'a desfășurat o întreagă activitate de instrucție cu rezultate foarte bune. Eșirile în mare au realizat un program categoria pentru ofițeri, maeștri și trupă, prin exercițiile și temele executate. –

În cursul iernii anului 1938 se studiază la Comandamentul Marinei Regale un program naval, care să corespundă cerințelor de apărare pe apă a granițelor Țării și în urma ipotezelor ce s'au luat în considerare referitor la forțele navale ale vecinilor din Marea Neagră s'a stabilit că nevoile Marinei ar trebui să cuprindă următoarele nave:

La Mare

*2 crucișetoare
8 distrugătoare
12 dragoare
12 vedete antisubmarine
2 nave port-mine
12 submarine
1500 mile
Aeronautica de informație..... 8 escadrile
Bombe și torpile 3 escadrile
Artileria de coastă 1 baterie de 240 m/m
- // - 1 baterie de 152 m/m*

Organizarea Nazei Navale „Tașaul”

La Dunăre

*7 vedete fluviale
200 de mine de baraj
300 mine deviante*

Prin Procesul-Verbal No. 120 din 23 și 24 Ianuarie încheiat de Comitetul Consultativ al Marinei în compunerea următoare:

Vice Amiral Bărbuneanu Petre Președinte

C'Amiral Schmidt Victor }

C'Amiral Koslinski Gheorghe }

C'Amiral Comodor Constantinescu } Membri

Comandor Georgescu Ioan }

C'Amiral Roșca Eugeniu }

General Ing. Năstruș Vasile } Membri

consultanți

Comandor Bardescu Alexandru }

Cpt. Cdor Caraman Ioan Secretar

S'a pus chestiunea ordinii de urgență a construcțiilor noi și reparațiilor, ținându-se seama de cuantumul sumelor rămase și s'a stabilit următoarele:

La Mare

*4 dragosre cu armament complet
3 submarine
4 distrugătoare*

La Dunăre

4 vedete fluviale cu armament complect

Reparații

Repararea distrugătoarelor tip „R” și „M”

Repararea celorlalte nave

Complectarea armamentului

Complectare în porturi

Lucrări de infrastructură

Înzestrare școli

Acest Proces-Verbal a fost depus Consiliului superior al Aerului și Marinei în ședința dela 17 Februarie 1939 care a dat aviz favorabil. – Aplicarea programului naval a fost în parte asigurat prin creerea fondului național al Marinei, care se produce la 24 Sept. 1938 prin Decretul Lege No. 3278.¹⁶ –

***IMPORTANT EVENTS OF 1938 IN THE HISTORICAL REGISTER
OF THE (ROYAL) NAVAL COMMAND
-abstract-***

Key Words: Royal exercises, monitors, Navy, airforce, Naval Command archive.

In this study we continue to present new information from the file nr. 130 in the Naval Command archive, the Historical Register, with events like the Royal Exercises (October 1938), the inauguration ceremony of the modernization for the „Kogalniceanu” class monitors, the end of the exercises and the Airforce-Navy duet.

¹⁶*Ibidem*, ff. 23 – 29.